

Obisk Univerze v Ruandi

Januarja 2025 se je večja delegacija Univerze v Ljubljani odpravila na tri-dnevni obisk Univerze v Ruandi z namenom vzpostavitve intenzivnejšega medsebojnega sodelovanja obeh institucij na pedagoškem in raziskovalnem področju. Slovenska delegacija je bila sestavljena iz dekanov in dekanj oziroma prodekanov in prodekanj Biotehniške fakultete, Fakultete za kemijo in kemijsko tehnologijo, Fakultete za računalništvo in informatiko, Fakultete za arhitekturo, Fakultete za družbene vede, Filozofske fakultete, Fakultete za upravo, Veterinarske fakultete in Fakultete za socialno delo. Nabor fakultet kaže interes, ki so ga izrazili na Univerzi v Ruandi, kjer so strateško načrtovanje, cilji in aktivnosti trenutno najbolj povezani z reševanjem družbenih izzivov, kot so zmanjšanje revščine, prilagajanje podnebnim spremembam in tehnološko usmerjene rešitve za gospodarsko rast.

Na Univerzi v Ljubljani sicer že poteka sodelovanje v nekaterih pobudah sodelovanja z afriškimi univerzami, kot so centri odličnosti v okviru univerzitetnih združenj The Guild in ARUA (African Research Universities Alliance). Na Fakulteti za socialno delo pa smo prav tako močno vpeti v mednarodne organizacije, kot sta Mednarodno združenje šol za socialno delo (*International Association of Schools of Social Work – IASSW*) in Mednarodni svet za razvoj socialnega dela (*International Council for Social Work Development – ICSD*), ter pedagoško in raziskovalno sodelujemo s številnimi univerzami po svetu. Naše študentke in študenti pa tudi učiteljice in učitelji pridobivajo nova znanja in izkušnje na številnih tujih univerzah; v večjem deležu evropskih, pa tudi na globalni ravni.

V okviru obiska Ruande sva tako predstavnici Fakultete za socialno delo, dekanja Mojca Urek in prodekanja Ana M. Sobočan, poskušali navezati stik in predvsem raziskati interes in možnosti za sodelovanje. Univerza v Ruandi je edina javna univerza v Ruandi. V zdajšnji obliki je nastala z združitvijo več neodvisnih ruandskih izobraževalnih institucij leta 2013, pokriva vsa znanstvena področja in ima več kampusov po državi. Srečali sva se s predstavniki Kolidža za humanistiko in družbene vede (*College of Arts and Social Sciences*); na sestanku so bili med drugimi navzoči tudi dekan Šole za upravo (*School of Governance*), na kateri poteka program socialnega dela, ter predstavnika tega programa, prof. dr. Charles Kalinganire in doktorski študent Pierre Celestin Bimenyimana, ki poučuje socialno delo na dodiplomskem

Mojca Urek
0000-0001-5079-9349

Ana M. Sobočan
0000-0001-9468-5108

Srečanje s prof. dr. Charlesom Kalinganirom, ki skrbi za program socialnega dela na Šoli za upravo na Univerzi v Ruandi, 16. 1. 2025.

(Foto: osebni arhiv)

Obisk nevladne organizacije Hopes and Homes for Children, ki deluje na področju deinstitucionalizacije varstva otrok, 17. 1. 2025.

(Foto: osebni arhiv)

programu. Izrazili smo željo po sodelovanju in začeli snovati možne smeri sodelovanja. Tako so dali pobudo, da bi naši kolegi in kolegice sodelovali v doktorskih komisijah (za oceno doktorskih disertacij na področju socialnega dela), prav tako so opozorili na trenutno pomanjkanje učiteljev socialnega dela in izrazili interes za doktorski študij in usposabljanje v Sloveniji. Midve pa sva izrazili interes za gostovanja njihovih učiteljev pri nas pa tudi za to, da bi lahko naši študentje opravljali prakso skupaj z njihovimi študenti pod mentorstvom učiteljev njihove univerze.

Interes in možnosti za praktično usposabljanje naših študentov in študentk sva preverili tudi v organizacijah, ki sva jih obiskali na terenu, ter s predstavnikom ruandske Nacionalne zveze za socialne delavke in delavce, Nkuliyem Dusabimano Bonaventuro. Že kratek obisk v državi, ki je poskušala in še poskuša najti načine sprave in zaceliti travme po genocidu leta 1994, je omogočil vpogled v prakse socialnega dela, ki so za evropski prostor zelo dragocene. Njihova značilnost je, da temeljijo na aktivnem angažmaju in povezanosti ljudi v skupnosti pri reševanju socialnih problemov, na načelih solidarnosti in kolektivne odgovornosti. To filozofijo sva lahko videli na delu v praksi npr. med obiskom mednarodne organizacije *Hopes and Homes for Children*, ki deluje v evropskih, azijskih in afriških državah in se bojuje za to, da otroci ne bi živeli v institucijah, ampak z družinami. Zaposleni v organizaciji so predstavili, kako jim je uspelo ukiniti vse sirotišnice v državi in poskrbeti za to, da otroci lahko živijo v (bioloških, rejniških ali posvojiteljskih) družinah, hkrati pa delajo tudi s širšo skupnostjo, v katero je bil otrok sprejet, ki prevzame del bremena in sodeluje pri vzgoji otroka. Njihovo stališče je, da noben otrok ne bi smel živeti v instituciji, zato si še posebej prizadevajo, da bi omogočili življenje v družini tudi otrokom z ovirami.

Drugi zelo zanimiv socialni projekt je organizacija za moške, ki povzročajo nasilje, *Rwanda Men's Resource Center*, ki jo je že leta 2006 ustanovil Fidele Rutayisire. Organizacija s pomočjo zagovorništva, svetovanja, akcij ozaveščanja dela z moškimi in skupaj z njimi, ker želi spremeniti patriarhalne vzorce in spodbujati enakopravnost med spoloma.

Obiskali sva tudi center *Nyamirambo Women's center*, ki si prav tako prizadeva zmanjšati neenakost med spoloma in med drugim omogoča izobraževanje in poklicno usposabljanje za ženske, da bi si izboljšale zaposlitvene možnosti. Center je leta 2007 ustanovilo 18 žensk iz Kigalija, pri tem pa je imel vlogo tudi slovenski Mirovni Inštitut, saj je (skupaj z Ministrstvom za zunanje zadeve Republike Slovenije) finančno in logistično podprl ustanovitev centra in v preteklih letih sodeloval s centrom v številnih pobudah in

Srečanje na Univerzi v Ruandi, kampus Gikondo, 16. 1. 2025.
(Foto: osebni arhiv)

projektih, nazadnje tudi s projektom in aktivnostmi za povečanje pismenosti in ekonomske neodvisnosti žensk.

Tudi za fakulteto je že prvi obisk Ruande razkril dragocene vsebine, ki so neposredno povezane s konkretnimi predmeti, ki jih izvajamo na Fakulteti za socialno delo: konkretne izkušnje in ekspertiza na področju premagovanja kolektivnih in osebnih travm po genocidu (to je v današnjem svetu vojn in političnih konfliktov zelo aktualno in nujno znanje); bogate izkušnje s skupnostnim socialnim delom; izpeljan projekt deinstitucionalizacije na področju otrok; inovativni projekti na področju zmanjšanja neenakosti med spoloma.

Če strneva, sodelovanje z Univerzo v Ruandi vidiva kot priložnost za izobraževanje na področju socialnega dela v Sloveniji zaradi vsaj dveh razlogov:

- Omogoči nam nujen odmik od evropocentričnega in zahodocentričnega modela socialnega dela, ki se kaže kot univerzalno ali globalno, a je večinoma le zelo osiromašeno za znanstvene izsledke, izkušnje in strokovne prakse iz delov sveta, ki so bili še pred kratkim kolonizirani. To je

priložnost, da dopolnimo naše učne načrte, programe, sezname literature z afriškimi avtorji in avtoricami in zmanjšamo te primanjkljaje.

- Študentkam, študentom in raziskovalnemu ter pedagoškemu osebju omogoči izkušnjo vzajemnega učenja in enakopravnega sodelovanja v mednarodnem okolju, z občutljivostjo in v kontekstu zgodovinskih in sedanjih globalnih neenakosti.

V socialnem delu vemo, da živimo v kompleksnem svetu. To zahteva nenehno etično občutljivost pa tudi zavezanost prizadevanjem za krepitev socialne pravičnosti, enakosti in miru. Med obiskom so se razprave o regionalnem sodelovanju pogosto križale s pogovori o varnostnih vprašanjih in zgodovinskih krivicah. Hkrati ne gre spregledati geopolitične vloge Ruande v aktualnem konfliktu v Demokratični republiki Kongo. Za sodelovanje si je treba prizadevati ob zavedanju političnih tendenc in dejanj, ki oblikujejo regionalno in širšo realnost, in jih ne spregledovati. S spodbujanjem vključujočega akademskega dialoga, priznavanjem zapletenosti in spodbujanjem etičnega sodelovanja lahko raziskovalci in raziskovalke, učitelji in učiteljice ter institucije prispevajo k temu, da je akademsko sodelovanje most k trajnemu miru in demokratičnosti.

Naj se tu poleg gostiteljem zahvaliva še posebej Pierru Celestinu Bimenyimana z Univerze v Ruandi in dr. Maji Ladič z Mirovnega inštituta v Ljubljani za dobrodošle informacije in kontakte.

Mojca Urek in Ana M. Sobočan